

De Creatieve Coalitie
Europalaan 2C – A3.3
3526 KS Utrecht
secretaris@decreatievecoalitie.nl
www.decreatievecoalitie.nl

20 september, 2024

Position paper zzp'ers en werknemers: effecten van de btw-verhoging op cultuur en kunst

Geachte Tweede Kamerleden, beleidsmedewerkers en persoonlijk medewerkers,

Het invoeren van een hoger btw-tarief op cultuur, kunst en media is een ontmoediging van dátgene dat gestimuleerd moet worden. De verhalen die wij elkaar vertellen, de verbindingen die wij met elkaar aangaan en de verbeelding van een gedeeld verleden en een gedeelde toekomst; dát is wat Nederland daadwerkelijk Nederland maakt. Cultuur en kunst bieden troost. Bieden vermaak. Ze bieden je inspiratie, stellen onrecht aan de kaak en leren je om je te verplaatsen in een ander. Ook geeft het je de mogelijkheid je te uiten en creatief te ontwikkelen.

Niet voor niets is onze sector een pilaar van onze democratische samenleving.

Uit een opiniepeiling blijkt dat 73% van de Nederlanders tegen de verhoging is van het belastingtarief op cultuur, kunst en media.¹ Dat heeft een reden. Hoewel cultuurbeleid zelden de krantenkoppen domineert, is de erkenning en waardering voor de cultuursector in de afgelopen jaren fors toegenomen. Dat komt mede door de coronacrisis. Een tijd waarin het bezoeken van een concert, museum, boekhandel, galerie, festival, musical, bibliotheek of voorstelling geen vanzelfsprekendheid was.

Het verhogen van het btw-tarief van 9% naar 21% op cultuur en kunst is schadelijk voor de toegankelijkheid, schadelijk voor het ecosysteem, schadelijk voor het verdienvermogen én brengt de bestaanszekerheid van de mensen die werkzaam zijn in de culturele en creatieve sector ernstig in de problemen. De Creatieve Coalitie is de koepelvereniging van en voor professionals in de sector. Via onze aangesloten lidorganisaties vertegenwoordigen wij de stem van ruim 40.000 makers, kunstenaars, artiesten, musici, dansers, fotografen, acteurs, technici en schrijvers. Namens hen willen wij u op het hart drukken om van de btw-verhoging af te zien.

In de culturele en creatieve sector zijn ruim 300.000 mensen werkzaam, waarvan het merendeel werkt als zelfstandige zonder personeel (hierna: zzp'er). Daarnaast heeft een groot deel van de werknemers een aanstelling voor bepaalde tijd. De sector behoort tot een van de meest geflexibiliseerde sectoren van Nederland. Het gemiddelde zelfstandigeninkomen van zzp'ers in deze sector ligt op slechts €17.500 per jaar.² Makers, kunstenaars en artiesten behoren daarmee tot de slechtst betaalde beroepsgroepen in ons land. Ze bouwen vaak geen pensioen op en

¹ RTL Nieuwspanel, 10 juni 2024, Veel zorgen om geplande btw-verhoging boeken, sporten en vakantie: <https://www.rtl.nl/nieuws/panel/artikel/5454666/zorgen-btw-verhoging-boeken-hotels-vakantiehuisje>

² CBS (2022): <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/29/omzet-en-inkomenspositie-zzp-ers-in-culturele-sector>

kunnen meestal niet voldoende buffer aanleggen om ziekte of andere tegenslagen op te vangen. Sterker nog, de meeste zzp'ers zijn financieel nog niet hersteld van de coronacrisis – toen zij lange tijd het werk gedwongen moesten neerleggen.

Ernstige impact op bestaanszekerheid

De verhoging van het btw-tarief van 9% naar 21% raakt zzp'ers vanuit diverse kanten.

- Het leidt ertoe dat zzp'ers voor veel opdrachtgevers in één klap 11% duurder worden, zonder dat zij daar zelf een eurocent van terugzien. Veel opdrachtgevers of klanten in de sector hebben immers geen recht op btw-aftrek. Denk bijvoorbeeld aan het inhuren van een dirigent door een amateurkoor, het boeken van een musicus of fotograaf voor een uitvaart of het kopen van een boek of kunstwerk door een particulier. Voor particulieren is de btw-verhoging op cultuur en kunst een directe lastenverzwaring. Voor organisaties zonder recht op btw-aftrek is de verhoging een directe korting op de bestedingsruimte.
- Het leidt tot vraaguitval bij opdrachtgevers. Duurdere concertkaartjes, boeken, voorstellingen, kunstwerken, musicals, kranten, festivals en musea zullen in zijn totaliteit leiden tot minder afname. Opdrachtgevers zullen de dalende inkomsten allereerst afwentelen op de flexibele schil; de zzp'er. Het aantal opdrachten voor zzp'ers zal afnemen waardoor zij minder kunnen ondernemen en minder verdienen. Deze zzp'er krijgt door een stapeling van politiek beleid al veel voor de kiezen. Deze moet straks een kostbare arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluiten, ziet de zelfstandigenaftrek dalen en de koopkracht afnemen.³
- Het leidt tot minder innovatie en ondernemerschap bij opdrachtgevers. Daardoor zullen nieuwe talenten en nieuwe verhalen minder snel van hen een podium krijgen. Het weerhoudt de sector ervan om nieuw publiek aan te boren.
- Het leidt tot verdere verslechtering van de bestaanszekerheid van zowel zzp'ers als werknemers. In een grootschalige enquête onder 5.100 zzp'ers en werknemers in de sector, delen respondenten hun grote zorgen over de btw-verhoging:⁴
 - 82% van de zzp'ers geeft aan dat de btw-verhoging hen gaat raken in het verdienvermogen;
 - 92% van de respondenten geeft aan dat de btw-verhoging zal leiden tot minder cultuur- en media-aanbod buiten de grote steden;
 - 52% van de werknemers verwacht ontslagen in de eigen organisatie.

Alle signalen staan op **rood**.

³ De Creatieve Coalitie (2024), <https://www.decreatievecoalitie.nl/nieuws/wat-betekent-prinsjesdag-2025-financieel>

⁴ De Creatieve Coalitie (2024), <https://www.decreatievecoalitie.nl/nieuws/peiling-zzpers-werknemers-zwaar-getroffen-btw-verhoging>

Onbenut potentieel

Onze sector is verantwoordelijk voor 3,4% van het bruto binnenlands product (dat wil zeggen ruim 26 miljard euro) en bijna één op de twintig banen in Nederland. Onze sector stimuleert de export, het vestigingsklimaat én het midden- en kleinbedrijf in de regio.⁵ Elke baan in de kunst en cultuur levert 1,37 tot 2,37 extra banen op in andere sectoren. Onze sector genereert voor de B.V. Nederland een veelvoud van wat het kost aan investeringen.

Makers, kunstenaars en artiesten hebben vaak een buitengewoon lang opleidings- en ontwikkeltraject achter de rug om uiteindelijk een boterham te kunnen verdienen met hun werk. Jarenlange studie gaat eraan vooraf. Niet alleen op de academies en de conservatoria, maar ook thuis, in ateliers, galerieën, oefenruimtes en podia. Het ontmoedigen van hun ambacht is menselijke kapitaalvernietiging.

In de vorige Kamerperiode heeft uw Tweede Kamer onderzoek laten verrichten naar hoe de talenten van deze makers ook benut kunnen worden in andere sectoren. De conclusie? De culturele en creatieve sector draagt niet alleen maatschappelijk en economisch substantieel bij – er is ook nog veel onbenut potentieel.⁶ Het verhogen van het btw-tarief op cultuur en kunst is geen aanmoediging om dit onbenutte potentieel verder te stimuleren, maar juist ontmoediging.

Concreet vragen wij u:

- Om de verhoging van de btw in een apart wetstraject te behandelen, conform het dringende advies van de Raad van State;⁷
- Om een impacttoets te verrichten naar het verhogen van het btw-tarief op cultuur, kunst, boeken en media;
- Om uiteindelijk af te zien van het verhogen van het btw-tarief.

Graag lichten wij gedurende het rondetafelgesprek deze position paper aan u toe.

Met vriendelijke groet,

Thomas Drissen
Directeur De Creatieve Coalitie

Dorine Schoon
Musicus en oprichter Platform voor Freelance Musici (PvFM)
Bestuurder De Creatieve Coalitie

⁵ CBS (2021): <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/dossier-culturele-en-creatieve-sector/satellietrekening-cultuur-en-media>

⁶ Berenschot (2023), <https://www.berenschot.nl/nieuws/groeipotentie-culturele-sector-met-bijdrage-maatschappelijke-opgaven>

⁷ Raad van State (2024), <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@145587/w06-24-00239-iii/>